

Barbora Šťastná

SAMOTÁŘKY

motto

Samotářky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Barbora Šťastná

Samotářky – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Barbora Šťastná

SAMOTÁŘKY

Praha 2022

© Barbora Šťastná, 2022

Cover illustration © Daniela Benešová, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-267-2228-1

ISBN e-knihy 978-80-267-254-0 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-255-7 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-253-3 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

„Když budeš zlobit, přijde si pro tebe stará Škrlandová,“ strašil Věrku děda.

„Říká se ‚paní Škrlandová‘,“ opravovala ho babička.

„Pokud já vím, tak umřela jako slečna. A stará byla dost,“ poznamenal děda, spiklenecky na Věrku mrknul a babička ho zlostně odmávala rukou.

Děda potom za babiččinými zády dělal strašidelný protažený obličej s rukama nataženýma před sebe, jako že stará Škrlandová už jde, a Věrka se smála.

Ale když si na ni vzpomněla o samotě ve svém pokoji, třeba večer, když jí děda zhasl lampičku, do smíchu jí nebylo. Stará Škrlandová chodila rychle, její vysoká, vyhublá postava se vždycky dlouhými kroky mihla ve stínech na konci ulice, nahrbená, s hlavou vraženou mezi špičatá ramena a s pohledem zabodnutým do chodníku. Tak si ji Věrka aspoň představovala. Babička tvrdila, že si ji nemůže pamatovat, protože tady v Hořenově Škrlandová nikdy nežila. Pocházela z Uprkova, z vesnice o pár kilometrů dál, kam Věrka jezdila každou sobotu na návštěvu za mámou. Umřela už dávno, ještě předtím, než Věrka začala chodit do školy.

Ale stejně se Věrce často zdálo, že ji vidí.

Představovala si, že když si pro někoho přijde, ozvou se tři pomalá zaklepání na dveře, které se samy se skřípěním otevřou, a venku bude stát ona, stará Škrlandová, s vlasy vlajícími ve vichřici. Nejprve se vám zpříma podívá do očí a zaskuhrá: „Tak už jsem tady.“ Potom vás vezme do náruče, usměje se na vás úzkými promodralými rty, láskyplně vás přitiskne k sobě, něco vám pošeptá a vás to změní. Přestanete chodit na domovní schůze, vybírat schránku, odklízet sních z chodníku před domem a ptát se sousedek na zdraví. Začnete být divní.

Když byla venku tma, za deště nebo večerní vánice, když vítr hnal vločky v oranžovém světle pouliční lampy, Věrka se

bála podívat se z okna, že za sklem uvidí její tvář a prst, kterým na ni kývá. S babičkou a s dědou bydleli v prvním patře v domě na náměstí. Musela by měřit tři metry, aby mohla nakukovat k nim do bytu. Ale ani to se nedalo najisto vyloučit. Říkali o ní přece, že byla vysoká.

Že si stará Škrlandová kdysi přišla pro její mámu, to Věrka věděla už dávno. Byla jediná ze třídy, kdo bydlel u prarodičů, a za mámou jezdila jenom na návštěvu. Každý víkend za ní s dědou cestovali do Uprkova, do chalupy, které děda říkal Kaprálovic statek. Máma byla vždycky smutná a unavená. Ale když o tom pak děda vyprávěl babičce, neříkal, že je smutná a unavená. Říkal „je to lepší“ nebo „je jenom trochu melancholická“. Z toho Věrka pochopila, že máma je blázen.

Až mnohem později si Věra uvědomila, že stará Škrlandová vzala do náruče i její babičku. Za dědova života si toho nikdy nevšimla. Nepřipadalo jí divné, že babička nikam nechodí a s nikým cizím nemluví. Přestoupila vůbec někdy práh jejich domova? Když si chtěla koupit něco na sebe, děda šel do obchodu, napůjčoval tam oblečení, přinesl ho domů, babička si vybrala a děda zbytek odnesl zpátky. Když potřebovala ostříhat, kadeřnice přišla k nim domů. Děda všechno zařizoval, byl babiččinou spojkou s vnějším světem. A dělal to tak samozřejmě, s láskou a vesele, že Věrka vůbec nepostřehla, že babička je taky jiná. Že Škrlandová si pro ni přišla už v mládí.

Vychovaly ji dvě ženy, které většinu svého života strávily o samotě, doma mezi čtyřmi stěnami. A Věra si už kdysi dávno umínila, že neskončí jako ony. Nebude sama. Nebude bláznivá. Bude normální.

Ale někdy se jí to zdá zatraceně těžké.

Snaží se dělat všechno jako ostatní: chodí do práce, v kuchyňce u kávovaru se ptá kolegyň, kam pojedou na dovolenou. Má kamarádky. Má i přítele. Ale stejně se jí čas od času

stane, že se ztratí ve svých myšlenkách jako v lese, nechá se zlákat hluboko do houštiny mezi stromy, naslouchá větvíčkám, které jí praskají pod chodidly, a nevšimne si, že na ni někdo mluví. Pak má strach, že ji prokouknou. Vzpomenou si, že pochází z rodiny bláznů, takže sama je asi taky blázen. Dají si dohromady pár střípků skládačky a řeknou: „Vždyť to bylo jasné, už dávno jsme to tušili.“

Často teď na starou Škrlandovou myslí. Vyhlíží ji, kdy se objeví zpoza rohu. Čeká na ta tři zaklepání, která budou znamenat, že přišel už i její čas.

TŘI ZAKLEPÁNÍ NA DVEŘE

(2020)

Na starou Škrlandovou si vzpomene i teď, v tuhle chvíli, kdy si přetahuje přes hlavu krátké šaty z černého kepru a cenovka na provázku se jí zachytí za ucho. Uslyší tři zaklepaní na dveře zkušební kabinky a lekne se, až nahlas vyjekne.

„Promiňte, nechtěla jsem vás vylekat. Nepotřebujete přinést jinou velikost?“ ozve se za dveřmi úslužný hlas prodavačky.

„Ne, děkuji!“ vyhrkne až moc vesele. Stydí se za to zaječnění, takže se snaží, aby její odpověď zněla bezstarostně, ale asi to trochu přehnala. Souká se ze šatů a spílá si, proč si je radši neobjednala po internetu. Ráda si vybírá šaty v kamenných obchodech, líbí se jí, když se může dotknout látky, promnout v prstech krajku, pohladit si pleteninu. Ale pohledy prodavaček ji znervózňují. Ví, že mají v popisu práce chodit za ní a ptát se, jestli něco nepotřebuje a jestli s něčím nechce poradit. Ví, že v tom není nic osobního. Ale stejně si připadá nepatřičně. Při přecházení mezi stojany s oblečením si přeje být neviditelná a zjevit se náhle a nečekaně teprve při placení u kasy. Dřív, než ji začnou pozorovat, dřív, než si stihnou něco

si o ní myslet. („Ta je divná. Proč je tak nervózní? Něco s ní není v pořádku.“)

Někdy se taky nemůže rychle rozhodnout, musí se do obchodu vrátit, aby si šaty prohlédla ještě jednou, a pak má obavu, že si ji zapamatují. („To je zase tamta.“) A budou ji sledovat s ještě větším podezřením. Protože čím víc se snaží působit nenápadně, tím víc to asi vypadá, že chce něco ukrást.

Nejhorší jsou obchody, kde nemají v kabinkách zrcadlo a člověk musí v oblečení, které si vybírá, vyjít z kabinky ven, aby se mohl na sebe podívat ve společném zrcadle, vystavený pohledu ostatních zákaznic a prodavačky, která okamžitě přispěchá, připravena vám říct, jak vám to sluší. Takovým obchodům se Věra zásadně vyhýbá.

Takže tentokrát pověsí krátké černé šaty zpátky na ramínko. Chtěla si je vzít na sebe dnes večer, až bude po Skypu mluvit s Patrikem, ale... radši nic. Teď, když ví, že prodavačka číhá za dveřmi kabinky, se nedokáže rozhodnout už vůbec. Vráti šaty na stojan, poděkuje, projde obchodem a vyhne se pohledům prodavaček. Určitě se jí smějí kvůli tomu zaječení. Přinutí se vyjít z obchodu volným krokem, ne vyběhnout tryskem, jak by si přála. Na chodbě nákupního centra se s úlevou zamíchá do davu korzujících školaček, Rusek ověšených papírovými nákupními taškami a úřednic, které sem, stejně jako ona, odběhly během polední pauzy. Nejvyšší čas vrátit se do kanceláře.

Skleněnými dveřmi z nákupního centra vyjde na rušnou ulici, čeká na zelenou, pak se skupinkou chodců přejde k protější prosklené budově. Další skleněné dveře se před ní neslyšně rozestoupí, mine ospalého sekuriťáka, u turniketu si pípne kartičkou a přivolá si výtah. Má štěstí, nikdo jiný na něj nečeká, bude v kabině sama a nebude muset s pohledem upřeným na dveře rozpačitě snášet přítomnost jiného člověka. Kabinu

výtahu vyplňuje nemastná neslaná žbluňková melodie. Až po chvíli v ní rozezná písničku, kterou kdysi mívala ráda. Ta melodie, i když téměř dokonale zneškodněná elektronickou výtahovou aranží, vyvolává vzpomínky.

Když se dveře výtahu otevřou, vstoupí rovnou do přítmí lesa. Vysoko nad ní se koruny stromů navzájem proplétají a vpouštějí dolů jen ojedinělé sluneční paprsky. Jde po lesní cestě, která se zdá čím dál užší, tu a tam se přes cestu povážlivě natahuje šlahoun ostružin nebo se do ní vyklání listy kapradí. Nad hlavami slyší jiskřivé ptačí hlasy, ale jak se pouští hlouběji do lesa, postupně umlkají. Míří k určitému cíli. Neví, co je tím cílem, ale ví, že ho pozná, až ho uvidí. Tím si je naprosto jistá. Větve nad její hlavou se nepatrně pohupují, celý les klidně dýchá ve stejném rytmu.

„... a až se k nám Veru duchem připojí, řekneme si čísla za minulý měsíc. Veru?!“

Věra sebou cukne a málem znovu nahlas vyjekne. Nikdy si nezvykla, že ji šéfová oslovuje Veru, ale teď po těch letech už by bylo divné, kdyby se proti tomu zničehonic ohradila. S dalšími dvaceti lidmi sedí u dlouhého stolu v prosklené zasedačce osvětlené mrtvolným světlem zářivky. Za skleněnou stěnou ubíhají zdánlivě donekonečna řady stolů s počítači a řady černých židlí na kolečkách. Je tady suchý vzduch, klimatizace vcucne každý závan svěžesti. Kroky tlumí šedivý zářezový koberec. Nejspíš by ztlumil i pád těla. Jak by se do takového koberce vsakovala krev? pomyslí si Věra. Skloní se nad desku stolu a v tabulce, kterou má před sebou, začne hledat požadovaná čísla.

Cestou z práce musí Věra koupit víno. Její kamarádka Nela se o víkendu vrátila z hor a pořádá afterparty pro účastníky té jejich lyžařské výpravy. Věru pozvala nejspíš proto, že ji zve na

všechny svoje večírky. V supermarketu v podchodu metra se snaží najít láhev vína, která nebude vypadat, že je zakoupená v supermarketu v podchodu metra. Nela a všichni ti její kamarádi lyžaři kupují víno ve vinotékách, ale na to Věra nemá čas a hlavně to neumí, vést zasvěcenou diskusi s člověkem za pultem, předstírat, že jí něco říkají slova jako mineralita, buket nebo ovocné tóny, nechat si nalít doušek na ochutnání a tvářit se, že má na jeho chuť svůj názor. V samošce si připadá mnohem bezpečněji. Vybere láhev, která je dostatečně drahá, ale momentálně v akci, a zamíří k samoobslužným pokladnám.

Tahle technologická novinka jí opravdu přirostla k srdci. Před samoobslužnou pokladnou, narozdíl od živé pokladní, se nestydí kupovat samotnou láhev vína, necítí povinnost přihodit do košíku ještě pečivo, mléko a jablka, aby si ji prodavačka nezaškatulkovala jako osamělou alkoholičku. Samoobslužná pokladna nikoho nesoudí.

Bohužel, má to svoje mouchy. *Kontrola věku* blikne nápis na displeji, když namarkuje láhev vína, takže se kontaktu s obsluhou přece jen nevyhne. Za chvíličku dorazí drobný proplešatělý třicátník a změří si ji od hlavy k patě. „Jestlipak vám už bylo osmnáct?“ zamračí se naoko přísně. Věra si ještě nepřipadá tak stará, aby to považovala za kompliment, ale ví, že to tak bylo míněno a že nějaká reakce se očekává, takže se krátce zahihňá. Prodavač pípne kartou u čtečky a odsourá se zpátky na své stanoviště. Věra může zaplatit.

„Vezměte si účtenku a váš nákup,“ promluví na ni pokladna.

Nemůže si pomoci. To nutkání je příliš silné. „Svůj nákup,“ odsekne nahlas. „Vy je ve větě podmětem, takže máš říkat svůj nákup.“ Proti digitálnímu přístroji se ohradit dokáže, to zase ano.

Vyrazí k východu dřív, než plešatý prodavač stihne povytáhnout obočí.

Než zazvoní u vchodu do domu, kde Nela bydlí, několikrát se zhluboka nadechne. Přišla o něco dřív, takže doufá, že se vyhne situaci, kdy by musela vstoupit do místnosti plné lidí, chodit okolo stolu a se všemi se olíbat. Při troše štěstí tu bude první a stihnou si s Nelou i něco říct. Protože až dorazí její kamarádky...

„Jsou to i tvoje kamarádky,“ opravila by ji Nela.

Ano, samozřejmě. Marcela, Linda a Petra jsou i Věřiny kamarádky. Ale to není totéž. Věra a Nela se znají už od základky. Nela byla jediná, kdo ve Věře tenkrát neviděl jen zamlklou upjatou šprtku.

(Vlastně ne. Nebyla jediná. Ale o Štěpánovi spolu nikdy nemluví.)

Takže Věra s vděčností snášela její schopnost obklopotovat se dalšími a dalšími přáteli. Nela se dokázala spřátelit s každým: na gymplu, na vysoké, v práci, v bývalé práci, na kurzu jógy, ve frontě na vlek, kdekoli. Zatímco Nela byla jediná Věřina kamarádka, Věra byla pro Nelu jedna z asi tak pětadvaceti. Nevadilo jí to. Doteď jí to nevadí. I tak je ráda, že ji má. Jen je občas náročné snášet těch ostatních čtyřia dvacet „i tvých“ kamarádek, Marcelu, Lindu, Petru a všechny ostatní.

„Ahoj, pojd' dál, nezouvej se,“ otevře Nela a zase zmizí v kuchyni. Věra jde v jejích stopách, Nela se skloní k troubě a pomocí chňapky vytahuje obří pekáč. Její muž Michal polosedí pololeží na gauči s nataženou nohou v ortéze.

„Ahoj, co se ti stalo?“ zeptá se Věra a dočká se hrdinské historiky o úzké černé sjezdovce se zledovatělým povrchem, skupině neohrabaných německých lyžařek, které se nezodpovědně plácaly po celé její šířce, a akrobatickém pokusu mezi nimi prokličkovat, aniž by je Michal svou střežhlavou jízdou ohrozil, který skončil pádem a přetrhanými vazy v koleni.

Věra postřehne, že zatímco to Michal vypráví, Nela, která teď dává do trouby pizzu pro děti, lehce obrátí oči v sloup. Asi už to párkrát slyšela.

Kdysi ty rodinné večery u Nely mívala ráda. Kamarádčiny drobné přestřelky s manželem, ječení dětí, vůně jídla, rachtání kávových zrn v nablýskaném kávovaru, na který kromě Michala nesmí nikdo ani sáhnout, velká a stejně vždycky přeplněná lednička, domácí vinotéka s vyskládanými láhvemi, fenka zlatého retrívra Kora, to všechno jí připadalo jako dokonalý vzor správného domova. Tajně si představovala, že Nela a Michal jsou její rodiče a ona je jejich třetí dítě, protože se všemi těmi kuchyňskými přístroji, kapitálovým životním pojištěním a rezervacemi na silvestra už v únoru jí připadali mnohem dospělejší, než ona kdy dokáže být.

Dnes je Věra Michalovou přítomností zklamaná. Znamená to, že půjde o večírek i s manžely. Společenský večírek funkčních dospělých se spoustou řečí o víně, o sýrech, o důležitosti značkových lyžařských helem a o kvalitě sjezdovek v Dolomitech.

Nela jí podá sklenici s vínem a už někdo zvoní. „Půjdu otevřít,“ nabídne se Věra, protože si v tom ruchu potřebuje připadat užitečná. Mít úkol je uklidňující. Naopak zneklidňující je povinnost nezávazné konverzace.

Věra si uvědomuje, jak asi na lidi působí: jako namyšlená osoba, která se ostatních nikdy na nic nezeptá. Je jí hluboce trapné klást banální a očekávané dotazy: „Jak se máte?“ „Jak bylo na horách?“ „Jaké jste měli počasí?“ „Co děti?“ Ale žádné jiné, inteligentnější otázky, jimiž by projevila zájem o lidi okolo sebe, ji nenapadají, takže mlčí, a když ze sebe konečně vymáčkne ono „jak bylo na horách“, zní to, jako by si nacvičovala repliku do ochotnického představení.

Ale zdá se, že to vůbec nevádí, protože Marcela, Linda a Petra, zatímco se svými manžely postupně zaplňují místa

u dlouhého stolu, odpovědí smrští historek, které si vyměňují mezi sebou a Věra se v nich vyzná jen zčásti. Speciální roli v nich zaujímá zlá italská stařena s fialovými vlasy a prsteny na rukou, zřejmě majitelka penzionu, v němž byli ubytovaní. Už v deset večer je zaháněla ze společenské místnosti do pokojů klepáním na zápěstí a výkřiky „*ora! ora!*“, na což jí Michal jednou česky odpověděl „jdi do prdele, babo“. I teď, při jistě již nejméně dvacátém převyprávění, sklídí jeho výrok znovu výbuch smíchu.

Od zlé italské klekánice se konverzace přesune k údajné hysterii českých médií. I když Věra zprávy skoro nesleduje, ani jí nemohlo uniknout, že na severu Itálie, odkud se její přátelé právě vrátili, zaznamenali prvních pár desítek případů epidemie šířící se z Číny. Všichni u stolu sdílejí názor, že se to přehání. Vždyť tam přece byli a nikoho nemocného neviděli. A stejně je to jenom chřipka.

Věra cítí, že už zase je v rozhovoru jen bezmocně přihlížejícím divákem. Na vir nemá žádný názor. Marně se snaží přijít na něco, čím by do hovoru mohla přispět. Vždycky jí připadá, že lidé, kteří si umějí spontánně povídat (všichni ostatní kromě ní samotné), postupují podle scénáře, který dostali předem. Jenom jí někdo zapomněl dát její text a rovnou ji vystrčili na scénu. Takže kromě ní všichni znají svoje repliky. Nela jí říká, že tráví příliš času ve své hlavě a že to je důvod, proč se nikdy nedokáže zapojit do konverzace. Nejspíš má pravdu, moc se soustředí na to, co by měla říkat, takže neudrží rytmus hovoru a každý příspěvek do toku řeči zní nuceně a krkolomně, jako když do vystoupení sehraného orchestru zatroubí klakson z ulice.

Nejraději by se Nely zeptala, proč vlastně spolu nikdy nemluví o Štěpánovi. Proč jeho jméno za těch bezmála dvacet let v jejich hovorech nezaznělo. Ale to nejde, je tu moc lidí

a je třeba mluvit o přijatelných tématech. K těm Štěpán nikdy nepatřil. Věra se znovu pomalu vydává po lesní cestě, pod korunami stromů kráčí do šera a hovor okolo ní se mění v šumění větru mezi smrkovými a bukovými větvemi, až se docela ztratí ve svých myšlenkách.

Hned po jídle se zvedne a rozloučí se. Přestože během večere se s ní nikdo nebavil, teď jsou všichni překvapení a zarmouceně se ptají, jestli už „opravdu musí“. Nemusím, ale chci, pomyslí si Věra. Jenže to nemůže říct nahlas. „*Ora, ora,*“ řekne a poklepe si na zápěstí. Taky umí být vtipná, když se trochu snaží. „Má rande,“ utrousí Nela.

To si mohla odpustit. O tolik pozornosti Věra opravdu nestála. Rychle vysvětluje, že v deset hodin musí být doma, protože si bude volat se svým přítelem Patrikem. Kamarádky kolem stolu se usmívají, Věra má pocit, že shovívavě. Jejich muži se vyptávají: „To je ten Holanďan?“

„Není Holanďan, jenom pracuje v Amsterdamu.“

„To bych si taky dal líbit,“ říká Michal a gestem naznačuje, že pracovat v Amsterdamu znamená v jednom kuse kouřit trávu.

„A on fakt existuje? Ten Patrik? A můžeme ho vidět?“ vtipkují jeho kamarádi. Věra předpokládá, že po jejím odchodu budou ještě nějakou chvíli žertovat o tom, že její přítel je vymyšlený a jenom se na něj vymlouvá, aby ospravedlnila svou neukotvenou, neprovdanou a bezdětnou existenci.

„Proč se s nima vůbec chceš bavit?“ ptával se Věry Štěpán, když byli v šesté nebo v sedmé třídě. Nedokázal pochopit, proč tolik stojí o přátelství svých populárních spolužaček. „Protože proto,“ odpovídala. „Protože to chce přece každý.“ Štěpán kroutil hlavou: „Já třeba ne.“

Protože proto, odpovídá mu v duchu i teď, když s úlevou seběhne po schodech v činžáku a vyjde na ulici. Protože každý

přece chce patřit do společenství úspěšných dospělých lidí, kteří mají na všechno správný názor.

A protože v partě úspěšných dospělých, v hlučné kuchyni plné světla a tepla, je v bezpečí před starou Škrlandovou. Ještě nikdo se přece nezbláznil přímo na večírku, uprostřed konverzace o sýrech a o lyžařských helmách. Nebo ano?

Nelini kamarádi mají vlastně trochu pravdu, co se týče Patrika, uvažuje Věra, když odemkne dveře svého bytu a rozsvítí v předsíni.

Ne, Patrik není vymyšlený. Opravdu existuje. A skutečně je to její přítel. Jenže celý jejich vztah je spíš virtuální. Každý měsíc spolu stráví dva víkendy, jeden v Praze a jeden v Amsterdamu.

„A to ti nevádí, že jste spolu tak málo?“ ptala se jí Nela, když jí o tom vyprávěla poprvé. Ne, Věře to ani trochu nevádí. Dokonce má kvůli tomu výčitky svědomí. Není to snad další důkaz, že je divná? Kdyby měla normální emoce jako ostatní, Patrikova častější přítomnost by jí jistě chyběla. „Obden si voláme po Skypu,“ pokrčila rameny.

Jednou se tímhle způsobem pokoušeli o sex. Patrik chtěl, aby Věra pustila hudbu a před kamerou počítače udělala strip-týz. Věra si napřed myslela, že to nějak půjde. Jenže už ve chvíli, kdy si přetáhla tričko přes hlavu, se začala stydět tak příšerně, že se rozbrečela. Přála si někam utéct a schovat se. Posadila se na zem, mimo záběr kamery, aby ji Patrik neviděl brečet a nenaštval se, ale samozřejmě se stejně naštvál. Takže si ještě navíc připadala provinile. Normální ženská při strip-týzu nebrečí.

„Je to skoro stejné, jako bychom spolu bydleli. Vlastně lepší, protože nemusím sbírat jeho poházené ponožky,“ zasmála se Věra. Těmhle argument používá vždycky, když o Patrikovi

s někým mluví a přitom má pocit, že musí jejich uspořádání obhajovat. Většina žen jí dá za pravdu a dál se nevyptávají. Ve skutečnosti o sbírání ponožek vůbec nejde. Ani o zvednuté prkénko na záchodě nebo jinou prkotinu, která je veřejným míněním považována za kámen úrazu mužsko-ženského soužití. Věra prostě ráda tráví spoustu času o samotě. Ale to se lidem těžko vysvětluje. (Její máma by to nejspíš pochopila, ale té se Věra opravdu svěřovat nechce.)

Věra vyklouzne z bot a nechá je ležet každou na jiném konci předsíně. Vejde do ložnice a zastaví se před oválným zrcadlem v rámu z ohýbaného dřeva, které si odvezla z babiččina a dědova starého bytu v Hořenově. Babička Ludmila ho kdysi dostala věnem ze statku v Uprkově. Tam ho mívala pověšené naproti oknu v pokojíku v prvním patře, který sdílela se svou sestrou, s tetou Matyldou. Když si před ním každé ráno obě holky v dlouhých nočních košilích pročešávaly vlasy, v rohu zrcadla se odrážela rozkvetlá třešeň v zahradě a kus modrého nebe za ní. Věra si ráda představuje, že ta koruna třešně a cíp modré oblohy i ty dvě holky s dlouhými copy stále ještě zůstávají v paměti zrcadla. Možná že kdyby se do něj podívala ve správnou chvíli, nečekaně, aniž by o tom zrcadlo vědělo, dokázala by je ještě zahlédnout.

S pohledem upřeným do zrcadla si přeje pusou rtěnkou. Patrik má rád, když je při jejich hovorech hezky nalíčená. Posadí se k počítači, ale než stihne na Skypu kliknout na Patrikovo jméno, volá babička.

„Věrko?“ slyší a na obrazovce vidí rozkomíhané záběry babiččina pokoje.

Když děda umřel a babička se přestěhovala do pečovatelského domu v Hořenově, Věra jí koupila tablet, aby se mohly během hovorů i vidět. Babička se vždycky na tahle virtuální setkání pečlivě upraví, jako by spolu šly na kafičko a dortík do

cukrárny naproti jejich domu na hořenovském náměstí. Babička v ní nikdy nebyla, ale děda odtamtud v neděli často přinášel zákusky, kterým se říkalo „kousky“, seřazené na tácku a zabalené v umně poskládaném papírovém stanu. Punčový dortík pro babičku, indiánka pro Věrku a pro sebe pokaždé něco jiného. Věrka ho jednou slyšela, jak cukrářce říká: „Vyberte mi tam něco vy, slečno.“ To se ovšem babička nikdy nedozvěděla.

Když se babičce konečně podaří opřít tablet na stole a trefit se pohledem do kamery, Věra vidí, že má nasazenou zubní protézu, která v tuhle pozdní hodinu obvykle už bývá ve skleničce u její postele, a na svetřík si připnula brož – stříbrnou vlašťovku s rozepjatými křídly a třpytivým kamínkem namísto oka.

„Ahoj babi!“ mává do kamery.

„Věrko, potřebovala bych ostříhat nehty na nohou,“ oznámí jí babička.

Dokud bydlela s dědou, chodila k nim domů pedikérka, ale po babiččině přestěhování do pečovatelského domu tento úkol připadl Věře. Babička odmítá na toto téma hovořit s kýmkoli cizím, nemá ráda cizí doteky a pohledy, takže každých pár týdnů Věra zápolí pomocí kleštiček s babiččinými tlustými a zežloutlými nehty a pokaždé má strach, že ji stříhne do krve. Jsou to chvíle zvláštní intimity. Babičku asi nikdo nikdy neviděl svlečenou, dokonce ani děda ne úplně. Odhalit prsty na nohou pro ni je, jako by se měla projít nahá po náměstí.

„O víkendu, babi. Přijedu o víkendu.“

Babička roztržitě pokývá hlavou.

„A kdy už pojedu domů?“

„Vždyť jsi doma, babi!“ prohlásí Věra vesele, ale padne na ni tíseň. Velký byt prarodičů v domě na náměstí v Hořenově, kde vyrůstala, po dědově smrti s babiččiným souhlasem vy-

měníla za svou pražskou dvougarsonku. Babiččino doma je už deset let v tomhle pokoji v domě s pečovatelskou službou.

„Měla bych zajet domů,“ pronese babička. „Matylida se na mě zlobí.“

Teta Matylida, babiččina sestra, zemřela před patnácti lety.

„Ty chceš jet do Uprkova?“ zeptá se Věra opatrně.

Tohle je nové. Nezvyklé. Babičce se místa a lidé doposud nikdy nepletli. Ale hlavně nikdy nechtěla jet do Uprkova. Ani na pohřeb svých rodičů. Ani na návštěvu za svou sestrou. Ani když ji děda o to prosil. Přestože žila jen tři kilometry od Uprkova, nenavštívila svou rodnou vesnici už desítky let.

„No jistě, že chci jet do Uprkova. Říkám přece, že musím jet domů,“ opakuje podrážděně babička a těká očima okolo sebe, jako by v pokoji něco hledala.

KAPKA KRVE NA ODZNAKU

(1952)

„V září se na vás budeme těšit, paní kolegyně.“

Ludmila si cestou vlakem znovu a znovu přehrávala v hlavě svůj rozhovor s přijímací komisí. Když přitiskla k obličejí rukáv vlněného saka, pořád cítila vůni cigaretového kouře, která naplňovala celý kabinet. Pořád měla před očima stěny obložené knihami za zády profesorů. V nejvyšších policích, k nimž se stoupalo po schůdkách, byly staré tmavé svazky se zlacenými písmeny na hřbetě, ve výši očí pak ty nejnovější, Stalinovy sebrané spisy s krémově bílou obálkou.

„Vaše písemná práce byla pozoruhodná,“ řekl ten starý profesor, který ji oslovoval „paní kolegyně“. Ludmilu to potěšilo, ale nepřekvapilo. Dopoledne, během písemné části zkoušky, se znovu dostavil ten pocit, který znala z hodin matematiky na gymnáziu. Když asistent rozevřel křídla tabule a odhalil uchazečům příklady, které měli vyřešit, připadalo jí, že vzadu v hlavě slyší směsici tichých zvuků, jako když si orchestr ladí nástroje. Čísla a písmena, napsaná křídou na tabuli, vstupovala do její hlavy v podobě tónů a skládala se v úryvky melodie, až z nich nakonec vznikaly zřetelné akordy, které se logicky řadily jeden za druhý, proud hudby kroužil celou posluchárnou a úplně sám vedl Ludmilu k jedinému správnému výsledku. Stačilo jen tu

melodii, která jí proudila hlavou, převádět zpátky do číslic a neznámých a zapisovat je na papír. Bylo to příjemné a současně trochu napínavé, protože nesměla proud melodie ani na okamžik opustit, aby neztratila nit. Sama nevěděla, jak to dělá. Bylo to podobné, jako když s Matyldou chodily jako malé sánkovat na kopec za Uprkovem, řítily se z kopce, studený vzduch je šlehal do tváří a nešlo to zastavit, dokud to samo nepřestalo. Hudba čísel, říkala tomu, když byla malá, a myslela si, že zní v hlavě úplně každému, ale Matylda se jí samozřejmě vysmála. Později se ty melodie několikrát snažila přepsat do not a zahrát na piano, ale bylo to stejně marné, jako by si chtěla vybavit zapomenutý sen. Hudba čísel přicházela jen ve chvíli, kdy se Ludmila poprvé utkávala s novým příkladem nebo rovnicí, a jakmile dospěla k výsledku, hudba v její hlavě utichla.

„Pozoruhodná práce,“ opakoval starý profesor. „Máte nějaké speciální matematické vzdělání nad rámec středoškolských osnov?“

Ludmila sklopila oči a zavrtěla hlavou, ale v tu chvíli ji vysvobodil ten mladší s vlasy ulízanými dozadu. Nespokojeně po starém profesorovi loupil očima a začal se jí vyptávat na společenskou angažovanost.

„Ve škole jsme dělali sbírku knih pro knihovny v pohraničí,“ řekla.

„Dobře. A dál?“

„Jsem členkou kulturní... úderky.“

To slovo úderka jí nešlo z úst, styděla se za něj, jako by lhala. Ostatně, její lekce klavíru v hořenovské hudební škole u paní učitelky Bělíkové a klavírní vystoupení na vánočních besídkách, to všechno by se těžko dalo popsat jako činnost nějaké úderky. Ale její prozíravý třídní profesor v závěrečném posudku tohle slovo použil. A doporučil Ludmile, aby ho používala také, pokud se chce jako dcera soukromého zemědělce

dostat na vysokou školu. Zafungovalo to. Ten mladší přikývl a už se na nic neptal.

Po úspěšném složení přijímací zkoušky ji ten mladší poslal rovnou do kanceláře o patro níž, aby se zapsala do fakultní organizace svazu mládeže. Blondatý funkcionář jí zapíchl odznak s pěstí třímající československou vlajku do klopky hned vedle stříbrné vlaštovky s rozepjatými křídly, brože, kterou nedávno dostala od rodičů k osmnáctinám. Levou ruku jí přitom vsunul pod klopku saka, „abych tě nepíchnul, soudružko, ha ha“. Nebýt toho, že za ní stála fronta jiných studentů, myslela by, že jí přes halenku schválně sahá na prsa.

Až doteď si netroufla ten odznak sundat. Po zkouškách se procházela v ulicích Prahy, od fakulty zamířila mezi majestátními budovami přírodovědeckých ústavů dolů k zastávce tramvaje a potom ještě dál, až na nábreží, kde se opřela o zábradlí a pozorovala hejna racků nad hladinou Vltavy. Všude byla spousta lidí a Ludmila se bála, že kdyby ji někdo zahlédl, jak si sundává odznak z klopky, mohlo by ho to pobouřit a ne-dejbože zhatit přijetí na školu.

Teprve ve vlaku sebrala odvahu. Věděla, že domů s tím odznakem přijít nemůže. Už na nádraží v Hořenově by mohla potkat někoho ze sousedů nebo známých, kdo by si neodpustil ironickou poznámku. A co teprve u nich ve vsi, v Uprkově. Zašla na toaletu, dunění kol na kolejích pod jejíma nohama tady bylo slyšet ještě silněji a otvorem v záchodě viděla, jak se míhají ubíhající pražce. Vytáhla odznak z klopky. Na okamžik ji napadlo, že by ho mohla hodit do záchodu. Nervózně se tomu nápadu zasmála, strčila odznak do kapsy a vrátila se na místo. Přejela očima po spolucestujících, zdálo se, že si nikdo ničeho nevšiml.

Když v Hořenově vystoupila, slunce už se klonilo k západu. Podloubí nádražní budovy, lemované truhlíky s muškáty,

se koupalo v laskavém světle jednoho z prvních letních podvečerů. Tatínek Ludmily nabídl, že pro ni přijede s vozem, aby nemusela ty tři kilometry do Uprkova pěšky, ale odmítla to. Nevěděla jistě, kterým vlakem se vrátí, nechtěla, aby na ni tatínek čekal zbytečně dlouho. Ale hlavně – a to mu neřekla – nechtěla jízdou na voze zbytečně přitahovat pozornost. Tatínek s opratěmi v rukou by se tvářil hrdě a jistě by každému na potkání vyprávěl důvod její cesty, ale ona by si na kozlíku připadala vystavená jako na pranýři.

Už takhle před svými vrstevníky ve vsi upadala do rozpaků, kdykoli se jí zeptali na její studijní plány. Připadala si divně a provinile. Většina přátel a bývalých spolužáků šla na rolnickou školu, pokud vůbec někam, a teď pracovali s rodiči na poli. Ti, jejichž rodiče vstoupili do družstva, dělali na družstevním. Měla pocit, jako by se nad ně proti své vůli povyšovala, ale zároveň se jí zdálo, že se jí posmívají. Jako by se nějakým podvodem vykroutila z jediné správné cesty, která připadala v úvahu. Jistě, i ona bude o prázdninách pracovat s maminkou a s tatínkem při sklizni, ale nestráví na vsi zbytek života, její opravdový život čeká jinde. „V září se na vás budeme těšit, paní kolegyně.“

Ludmila prošla nádražní ulicí na hořenovské náměstí. Napadlo ji, že by se mohla stavit u paní učitelky Bělíkové, bylo by hezké, kdyby se o jejím úspěchu dověděla jako první. Konec konců byla to ona, kdo ji povzbuzoval, ať jde do Prahy studovat na nově založenou matematicko-fyzikální fakultu, přestože sama o matematice neměla ani ponětí. Ludmila se ale nechtěla v Hořenově tak dlouho zdržovat, rodiče by měli starost. Raději přidala do kroku. Nízké činžovní domy za chvíli vystřídaly domky se zahrádkami a konečně vyšla z města.

Cestu lemovala alej kaštanů a jejich prodlužující se stíny šikmo křížovaly silnici. Teď na konci června byly už dávno

odkvetlé, ale pod nohama jí ještě tu a tam šustily uschlé bílé a růžové okvětní plátky. Po obou stranách se do svahu rozbíhala pole a louky, na obzoru ohraničené tmavou hradbou lesa. Slunce, které se sklánělo k obzoru, objímalo krajinu v náruči měkkého světla. Ludmila vyhlížela, kdy se před ní na cestě vynoří dva svatí, ohlašující, že do vsi už je to jen kousek: po levé straně silnice socha svatého Prokopa, napravo Jan Nepomucký. Vypadali, že jí kynou na pozdrav, Jan Nepomucký svým křížem a Prokop zase berlou. Sochy dvou svatých pro ni byly bránou k domovu. Když mířila k Uprkovu, zdálo se jí, že ji vítají, když odjížděla, připadalo jí, že se s ní loučí. Taky jim zamávala. Dějala to pokaždé, už od malička. Zdravili je s tatínkem, když jeli okolo na voze, on na kozlíku pozvedl ruku s bičem a udělal do vzduchu dva malé nenápadné křížky, jeden nalevo, druhý napravo.

Teď jí to drobné gesto skoro vehnalo slzy do očí. Když věděla najisto, že odsud brzy odejde, každý kousek té cesty k domovu prožívala, jako by to bylo naposled. Až začnou letos k zemi padat zelené ostnaté skořápky, ze kterých po rozloupnutí vypadnou lesklé hnědé kaštiny, až koruny stromů zežloutnou a začnou opadávat, ona už tady nebude. „Budu chodit po jiných cestách, vzhlížet k jiným sochám,“ opakovala si slavnostně a cítila, jak uvnitř překypuje radostí i smutkem. Když se v mělkém údolí před ní vynořila špička uprkovského kostela, svíralo se jí hrdlo, jak se dojíkala sama nad sebou.

Nahlas by to samozřejmě nikdy nepřiznala. Když si takhle sama se sebou v duchu povídala, vždycky nacházela ta správná slova a dokázala popsat každé své hnutí myslí. Mezi lidmi to bylo jiné. Často klopila oči a nevěděla, co říct. S dospělými to nevadilo, chválili ji, že je tichá a hodná. Ale se spolužáky a vrstevníky od nich ze vsi to bylo horší. Nevěděla, co si o ní vlastně myslí. Nechtěla být hodná, chtěla být víc jako ostatní, třeba

jako její starší sestra Matylda, která se ještě před pár lety s jekotem prala s kluky ve stodole a házela po nich slámu. Ale Ludmila to prostě neuměla.

To nevádí, ujistila sebe samu, v Praze to bude jiné. Na Matyldě by v Praze každý poznal, že je rozjívená venkovanka, kdežto ona, Ludmila...

Za křovím napravo od cesty se něco pohnulo. Větvičky šípkového keře se zachvěly ve vzduchu. Ludmila se zastavila, zdálo se jí, že ji zpoza křoví něco pozoruje. Bylo ticho, jenom vysoko nad ní zakřičela vysokým hlasem poštolka. „To nic,“ uklidnila se Ludmila a znovu vykročila směrem k vesnici. Vtom se křoví prudce otřásl a zpoza něj vyběhla vysoká ženská postava v modrých domácích šatech a s rozcuchaným drdolem. Postavila se Ludmile do cesty, otočila k ní bledý, předčasně zestárlý obličej, hubené paže zvedla k obloze a s vytřeštěnýma očima, které jako by ji neviděly, vykřikla: „Nechoď tam!“ Pak zkroutila promodralé rty do holčičího uchichtnutí a utíkala směrem do vsi. Bylo to už jenom pár kroků.

Když se Ludmila vzpamatovala z leknutí, došlo jí, že to je Evla Škrlandová. Místní bláznivá ženská. Nikdo nevěděl, co přesně se jí za války stalo, ale hned po osvobození ji rodiče poslali někam pryč. Snad do nemocnice, řekla Ludmile maminka. Dospělí se o tom bavili jenom šeptem. Před čtyřmi lety, když Ludmila končila měšťanku, se Evla vrátila domů. Od té doby občas běhala po vsi jako plaché zvíře a děsila děti a příchozí odjinud. Její rodiče byli už staří, žili uzavřeně, s nikým se moc nevybavovali. „Co s tou holkou bude, až tady nebudem,“ povzdychla si jednou paní Škrlandová, když přinesla mamince zimní boty, které dala panu Škrlandovi nově podrazit.

„To nic,“ řekla si znovu Ludmila a pokračovala v cestě do vesnice, i když trochu pomaleji, aby znovu nenarazila na Evlu Škrlandovou. Snažila se v sobě vyvolat ten krásný slavnostně

smutný pocit, kterým se prve opájela, ale už to nešlo, měla stažený žaludek a roztěkanou mysl.

Takže když došla na návěs, další setkání ji zastihlo nepřipravenou. Lavička pod lípou byla v obležení: Matylda a její kamarádka Hanka Kratinová se tísnily uprostřed, na kraji vedle nich seděl Antonín Hora, syn bývalého velkostatkáře, s paží kolem Matyldiných ramen, a na opěradle pohupoval nohama Luboš Veselý. Přes opěradlo lavičky visel Antonínův saxofon. Zlatě se blyštil v podvečerním slunci a s tou změť klapek a podivných součástek vypadal tady na návsi jako nějaký předmět z budoucnosti. Kluci usrkávali z püllitrů, které si donesli z hospody.

„Nazdar!“ zamávala na ně Ludmila a nevěděla, jestli se má u nich zastavit, nebo pokračovat v cestě domů. Nebyla samozřejmou součástí těchhle večerních setkání pod lípou. Nikdo ji nevyzval, aby se k nim připojila. Tak raději šla dál, aby si nepamysleli, že se jim vnucuje.

„Vidíte to?“ zavolala Matylda nahlas, aby to Ludmila slyšela. „Moje geniální sestra si na jeden den vyjela do Prahy a už se k nám nehlásí.“

Ludmila ztuhla. Věděla, že to Matylda nemyslí nijak útočně. Byl to její způsob, jak říct, pojď si k nám přisednout. Ale stejně upadla do rozpaků. Vrátila se k lavičce a zůstala stát. Podruhé toho dne si připadala jako před přijímací komisí.

„A co dělala v Praze?“ vyptávala se Hanka.

„Byla u zkoušek na univerzitu.“

„A už víš, jak to dopadlo?“ obrátila se Hanka přímo na Ludmilu.

„Asi dobře,“ klopila oči Ludmila. Za žádnou cenu nechtěla, aby to vypadalo jako vytahování.

„Co znamená dobře? Vzali tě?“ ptal se Luboš.

„Asi ano. Nejspíš,“ utrousila nedbale, jako by to nebyla největší událost jejího života.

„Tys měla vždycky hlavu na učení.“ Čtveřice na lavičce vydala sérii překvapených a obdivných vzdechů a hvízdnutí.

„Nechceš se posadit?“ Antonín jí uvolnil místo na lavičce.

„Ne, díky. Já už budu muset...“

„Nechceš přinést něco z hospody? Třeba limonádu? Půjdu si ještě pro pivo,“ nabídl se Luboš.

Potěšilo ji, že ji berou mezi sebe, ale zavrtěla hlavou: „Ne, musím za našima, čekají na mě.“

Čtveřice na lavičce naráz zmlkla, když uviděli přes náves přicházet někoho za Ludmilinými zády. Podívali se po sobě. Matylda zúžila oči v tiché nenávisti.

„Mužu tě doprovodit?“ ozvalo se za ní. Byl to Vláda Větrovec. Navzdory mrazivému tichu, které ho přivítalo, se na Ludmilu doširoka usmíval a cenil zuby s velkou mezerou vepředu.

Ještě loni patřil do klukovské party, bavil celou společnost svými průpovídkami a sám se stával ochotným terčem žertíků kvůli svým zrzavým vlasům a pihám na obličejí i na ramenou. Jeho rodiče donedávna byli zemědělství dělníci. Neměli vlastní pole a Vláda, stejně jako celá jeho rodina, pracoval na velkostatku Horových jako zaměstnanec Antonínových rodičů. Větrovcovi bydleli za domem Horových v bývalé ratejně, kterou si přestavěli na jednopokojový byt. Říkalo se o nich, že za války jedli kočky a psy.

Jenže před rokem se Vládův otec, starý Větrovec, stal předsedou nově založeného družstva. Antonínova rodina se musela vystěhovat do ratejny a v jejich velkém domě na návsi zřídili kancelář JZD s bytem pro předsedu. Paní Větrovcová vykopala s láskou pěstované hortenzie paní Horové, které jí prý stínily v kuchyňských oknech, a vyhodila je na kompost. Antonína coby syna vykořisťovatelského kulaka vyhodili z vysoké zemědělské a Vláda dostal od svého táty k osmnáctinám stranickou knížku.

Od té doby Vláďovy vtipy v partě narážely na hradbu mlčení a uhýbavé pohledy. Nikdo už ho nezval na společné výpravy na taneční zábavy do sousedních vesnic.

„Vláďa za svého tátu přece nemůže,“ zastávala se ho Ludmila před pár dny, když s Matyldou vypeckovávaly první třešně na bublaninu.

„Jistě,“ ucedila Matylda a rozkrojila třešni tak prudce, až z ní pecka vyletěla a cvrnkla o okraj mísy. „Stejně jako Tonda nemůže za to, že ho kvůli otci vyhodili ze školy. A že z nich udělali nádeníky na jejich vlastním statku. A že jeho máma si na své vlastní zahradě nesmí utrhnout ani jednu pitomou třešni.“

Plánovali s Antonínem svatbu, ale za nových okolností se odkládala na neurčito. „Nechci ti komplikovat život,“ řekl jí prý Tonda. Matylda přišla ten den domů ubrečená. Navíc Antonín každým dnem očekával povolávací rozkaz na vojnu.

„Já vím,“ povzdychla si Ludmila. „Je to na nic. Je mi to líto.“

„Ale nekecej. Tobě je to ukradené,“ Matylda strčila do pusy třešni a vystřelila pecku přes půl kuchyně. „Ty si na podzim odejdeš do Prahy.“

Ludmila věděla, že má pravdu. Velkorysý nadhled, se kterým se dívala na dění v rodné vsi, si přisvojovala jen díky tomu, že už si připadala jednou nohou pryč odtud.

Na tenhle rozhovor se sestrou si Ludmila vzpomněla teď, když stála pod lípou a upíralo se na ni patero očí. Vláďa Větrovec čekal na odpověď a Matylda, Antonín, Luboš i Hanka ji sledovali, jak se rozhodne. Ludmila ho nechtěla urazit, bylo jí ho líto, jak se na ni důvěřivě smál, ale taky se s ním nechtěla paktovat před očima své sestry a jejích přátel.

„Ne, díky, nezdržuj se,“ zavrtěla prudce hlavou a ve tvářích dvou kluků a dvou holek na lavičce uviděla souhlas a podporu. Vláďa pokrčil rameny a odkráčel. Ludmila se podívala po Matyldě a ostatních: „Já už musím, tak zatím.“

„Přiď pak večer k lesnímu rybníku,“ zavolala na ni Hanka a Ludmila se za ní skoro nevěřičně otočila. Na jejich noční srazy v lese u rybníka ji ještě nikdy nepřizvali. Vždycky byla moc malá. Moc nezábavná. Nudná mladší sestra. Připadala si, jako by toho dne už podruhé uspěla u přijímacího pohovoru. Na společenském žebříčku mládeže v Uprkově se vyhoupla na vyšší příčku.

„Tak dobře,“ vyhrkla v euforii, než nad tím stihla přemýšlet.

Rychlým krokem vyrazila k domovu. Ale když vyšla z návsi, už o dvě chalupy dál na ni čekal Vláška, opíral se o rohový sloupek plotu. „Říkal jsem si, že ti tu tašku vezmu aspoň kousek,“ smál se na ni. Musel to nějak oběhnout zadem, napadlo Ludmilu, když jí bral aktovku z ruky. Bylo jí to nepříjemné. Nechtěla, aby si Vláška myslel, že mají mezi sebou nějaké spiklenectví, že ho prve na návsi odmítla jenom naoko, aby si nezadala před přáteli své sestry. Ale nevěděla, jak se tomu bránit, aniž by musela být na Vlášku protivná a přetahovat se s ním o svou tašku.

Dřív jí aktovku ze školy nosil často. Když chodila do Hořanova na gymnázium a on na rolnickou, většinou mu končila škola dřív. Postával u kašny na náměstí a dělal, že se potkali náhodou, ale věděla, že tam na ni čeká, aby ji mohl doprovázet. Po cestě na ni chrlil veselé historky z vyučování a Ludmila byla ráda, že ona nic říkat nemusí. Jeho obdiv jí dělal dobře. On jediný se nesmál, když mu řekla o hudbě čísel. Ale zároveň ji Vláška vždycky trochu odpuzoval. Byl v něčem stejný jako ona, příliš nejistý a toužící zapadnout, příliš vděčný za jakoukoli pozornost. Touhle vlastností pohrdala u sebe i u jiných. Ale Vláška narozdíl od ní svou touhu po přijetí neskrýval, dával to najevo rčutovitou aktivitou a usilovnou dobrosrdečností. Bylo jí za něj skoro trapně. Ludmile se líbili jen kluci, které nemohla mít.

„Já vím, že nechceš, aby nás spolu viděli,“ zazubil se, když společně vykročili k jejich stavení na kraji vesnice.

„Musím rychle domů, naši na mě čekají,“ zdůraznila Ludmila, aby nečekal, že se takhle potajmu budou spolu dlouze vybavovat.

Z reproduktoru obecního rozhlasu na návsi to zachrastilo a nad vesnicí se rozlehl hlas Vláďova otce: „Pozor, pozor, hlášení místního rozhlasu! S radostí oznamujeme, že přihlášky do Jednotného zemědělského družstva Uprkov dnes podepsali...“ Poryvy větru k nim donesly jen útržky jeho vět, ale Ludmila zaslechla zřetelně: „Kratina Václav, Kratinová Růžena...“ To byli Hančini rodiče. Ludmila se překvapeně podívala na Vládu.

Ale další chraptění z tlampače přehlušil zvuk saxofonu na návsi, drzá, skotačivá melodie, trhaná synkopami. Nebylo to poprvé, co Antonín takhle provokoval. Často, když starý Větrovec přednášel svá hlášení nebo pouštěl z rozhlasu budovatelské písně, vzal saxofon a snažil se je přehlušit, přetroubit.

„Připomínáme,“ starý Větrovec u mikrofonu znatelně zvýšil hlas, „že zemědělcům, kteří podepíší přihlášky do družstva, budou odpuštěny dluhy na nesplněných dodávkách. Čest práci.“

Antonín svou melodii vzápětí završil veselou kaskádou několik rychlých tónů, které se vznesly nad střechy i telegrafní stožáry až ke špičce kostelní věže, kde vyplašily hejno vlaštovek.

„Nakonec podepíší všichni, uvidíš,“ uculoval se Vláška, když hudba utichla. „I vaši. A lepší dřív než pozdějc.“

Došli na konec ulice, za poslední chalupou začínalo první pole. Asi o sto metrů dál po cestě, pod lesem, stranou od vesnice, byl jejich dům. Začalo se stmívat, v kuchyňském okně se už svítilo.